

Š i f r a u č e n c a :

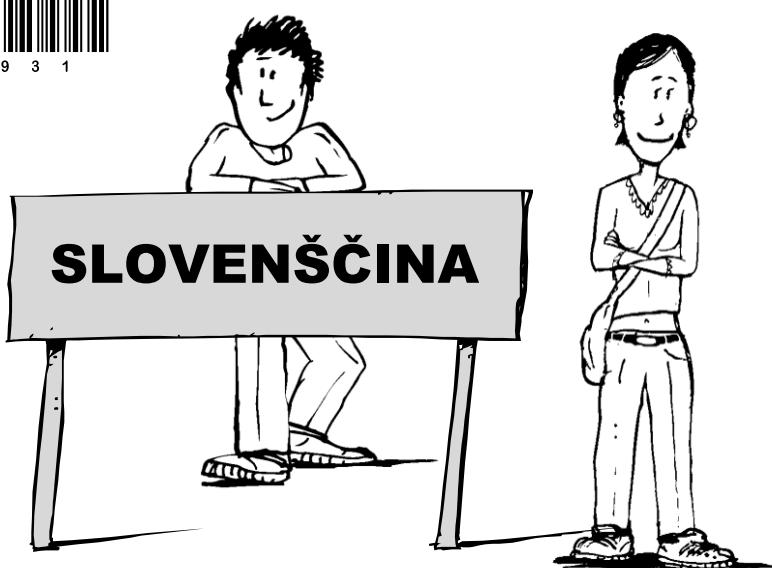
Državni izpitni center

N 1 6 1 1 0 9 3 1

9.

razred

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

v 9. razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Petek, 6. maj 2016 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogi, na katerih sta besedili 1 in 2. Nato pazljivo preberi navodilo posamezne naloge in jo reši. Pri reševanju nalog v prvem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 1.

Pri reševanju nalog v drugem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 2.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predviden prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo in v skladu s pravopisnimi pravili. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni pozneje. Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Ta preizkus ima 20 strani, od tega 4 prazne.

N 1 6 1 1 0 9 3 1 0 2

N 1 6 1 1 0 9 3 1 0 3

3/20

PRILOGA 1

1

Besedilo 1

Marjeta Zorec: Popotovanje k Trubarju

Svet okoli Rašice je bil obljuden v začetku 12. stoletja. Na križišču trgovskih in krošnjarskih poti proti Kočevju in Reki je Rašica postala pomembno prometno in gospodarsko središče. Leta 1332 se omenja grajski mlin. To je današnji Temkov mlin.

V 14. in 15. stoletju so imeli Turjačani ob vodi Rašici številne fužine in plavže za železovo rudo, zato so Rašico imenovali tudi Fužinščica. Turjaško železo je bilo v Benetkah zelo cenjeno. Domačini so bili razgledani. Ukrvarjali so se s tovorjenjem in krošnjarjenjem suhe robe, vina in medu. Kraj je imel tudi mitnico.

Temkov mlin je bil nizek in temačen. Po žetvi je ropotal noč in dan, na pomlad se je začel ustavlјati, poleti je zastal. Mlin je dihal in živel z vaščani. Ljudje so vanj prinašali mlet žito.

Prvi Trobar na Rašici je v urbarskih zapisih omenjen l. 1482. Bil je mlinar. Priimek pa kaže, da je bil kak trobar, morda graščinski trobec, klicar, ki se je preživljal s trobo ali trobljo. Tu, v mlinu, se je Trobarju in njegovi ženi Jeri rodil Primož. Pisalo se je leto 1508.

Slika: Mlin je na Trubarjevi domačiji najstarejši objekt.

(Pirejeno po: Marjeta Zorec, Popotovanje k Trubarju, Galeb: mladinska revija, Zadruga Novi Matajur, Čedad 2008.)

Slovar:

obljuden – naseljen, poseljen

mitnica – manjši prostor za pobiranje davka

Trobar – prvotni zapis priimka Trubar

urbar – knjiga s seznamom dohodkov zemljiškega gospoda od podložnikov

troba – preprosto glasbilo, v katero se piha

(Vir slike: <http://www2.bts.si/novica.php?pid=142>. Pridobljeno: 7. 1. 2016.)

Prazna stran

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.

N 1 6 1 1 0 9 3 1 0 5

5/20

PRILOGA 2

2

Besedilo 2

Miro Gavran

DRZNA ZAMISEL

Dva enajstletna dečka, sošolca in prijatelja, Peter in Jure se gresta ljubezenskega posrednika. Peter živi z mamo in si preko oglasov neuspešno išče očeta, Jure, ki odrašča z očetom, pa sanja o mami. Dečka nekega dne spoznata, da se razumeta tako dobro, kot bi bila brata. Toda da bi to tudi dejansko postala, bi se morala njuna mati in oče poročiti. Tri dni sta razmišljala, kako bi spoznala starše med sabo, da bi bilo to kot po naključju in spontano.

V sredo v glavnem odmoru je Jure na šolskem hodniku prišel k meni in rekel.

»Fant, imam super idejo.«

»Kakšno idejo?«

»Kako bi se najina oče in mama spoznala in zbližala. Samo ta zamisel je zelo nevarna in nerodna za naju.«

»Saj veš, da se nikoli v življenju nisem bal nevarnosti,« sem rekел z drhtečim glasom in se bal, kaj bo Jure predlagal.

»Poglej, padlo mi je na pamet, da bi midva tukaj v šoli morala napraviti neko veliko neumnost, tako veliko, da bi zaradi nje razrednik poklical najine starše na pogovor, pod nujno in takoj.«

»Ampak on to počne samo pri najslabših učencih, če res hudo zamočijo,« sem rekel.

»To bo strašno. Razen, če se bojiš?« me je vzpodbjal Jure.

»Kdo, jaz?! Kaj ti je, jaz sem pogumen za dva. Poleg tega sem pripravljen napraviti kar koli, da se najina mama in oče srečata.«

»In da bi ju zbližale iste težave. Težave pa bosta imela zaradi naju,« je s skrivnostnim glasom rekel Jure.

»Daj, povej že, kakšna je tvoja ideja.«

»Moja ideja je, da bi midva, tako da bi naju vsi videli, med odmorom stopila v sosednji razred in vrgla pod klopi dve petardi, zaradi katerih bi grmelo po vsej šoli.«

OBRNI LIST.

2

»Fant, za to lahko dobiš ukor razrednika, celo ukor ravnatelja!« sem vzkliknil zaprepaden in prestrašen zaradi takšne zamisli.

»Fant, midva potrebujeva nekaj takega. Nekaj norega, kar bo združilo najine starše.«

»Dobro, če ti tako misliš, se ne bojim.«

»V žepu imam dve petardi, eno za tebe, eno za sebe. Premisli naslednjo uro, če se ne bojiš, greva v odmoru v akcijo.«

»Dobro,« sem rekel, srce pa mi je zatrepetalo.

Ljudje moji, ko bi vi to videli, kako sva z Juretom v odmoru priletela v 6. b in vrgla prižgani petardi pod klopi. Ko bi slišali to eksplozijo, ko bi slišali, kako so deklice vreščale, pa ne samo deklice. Ko bi vi slišali ta trušč.

Vsa šola je bila na nogah, učitelji so pritekli iz zbornice, da bi videli, za kakšno eksplozijo gre, dežurni učenec pa naju je prijavil.

V hipu sva postala največja junaka na šoli.

Ravnatelj naju je poklical na pogovor in rekel, da naju bo na sestanku učiteljskega zbora predlagal za ukor, razrednik pa nama je dal dve kuverti in rekel:

»To morata še danes dati svojim staršem. Notri je pismo, v katerem ju pozivam, da jutri pod nujno prideta k meni na pogovor. Želim, da sta na tem pogovoru tudi vidva. To je po peti uri. V mojem kabinetu.«

(Prirejeno po: Miro Gavran, Srečni dnevi, Svet iz besed, Samostojni delovni zvezek za branje v 5. razredu devetletne osnovne šole in 4. razredu osemletne osnovne šole, Rokus, Ljubljana 2003.)

N 1 6 1 1 0 9 3 1 0 7

7/20

1

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Kdo je Marjeta Zorec? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

2. Kateri je najstarejši objekt na Trubarjevi domačiji? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

3. Katerega leta se omenja grajski mlin? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Leta 2015.
- B Leta 1900.
- C Leta 1332.
- D Leta 1223.

(1 točka)

1

4. Obkroži črko pred dvema besedama, ki sta uporabljeni v besedilu.

- A voz
- B panj
- C plavž
- D situla
- E fužina

(2 točki)

5. Ali so navedene trditve glede na prebrano besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če trditev ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

Turjaški baker je bil v Benetkah zelo cenjen.	DRŽI	NE DRŽI
Fužinščica se je imenovala Rašica.	DRŽI	NE DRŽI
Temkov mlin je bil visok in temačen.	DRŽI	NE DRŽI
V mlinu se je rodil France.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

6. Na črti dopolni manjkajoči del povedi iz besedila.

Priimek pa kaže, _____,

morda graščinski trobec, klicar,

_____.

(2 točki)

N 1 6 1 1 0 9 3 1 0 9

9/20

1

7. Obkroži črko pred dvema pravilnima nadaljevanjema trditve.

Rašica je bila v začetku 12. stoletja

- A pomembno romarsko in versko središče.
- B na križišču trgovskih in krošnjarskih poti.
- C pomembno vinogradniško in sadjarsko območje.
- D pomembno prometno in gospodarsko središče.
- E znana po rej konj in drobnice.

(2 točki)

8. Temkov mlin ni deloval vse leto.

- a) Kdaj je mlin ropotal noč in dan? Odgovor napiši na črto.

- b) Kdaj je mlin zastal? Odgovor napiši na črto.

(2 točki)

9. Kaj je želeta avtorica povedati z besedno zvezo, da je Temkov mlin dihal in živel z vaščani? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Da je bil v Rašici svež zrak.
- B Vaščani so bili povezani z mlinom.
- C Vaščani so živeli v Temkovem mlinu.
- D Vaščani so imeli v mlinu dihalne vaje.

(1 točka)

1

10. Na črto z besedo dopolni poved tako, da uporabiš ustrezen obliko števnika.

- a) V (14.) _____ stoletju so imeli Turjačani številne fužine.
- b) Leto (1482) _____ je leto, ko se prvič omenja priimek Trobar.

(2 točki)

11. Besede v oklepaju nadomesti z ustreznim zaimkom in z njim na črto dopolni poved.

- a) (Primož) _____ je šel v mlin.
- b) (Tina, Jože in Miha) _____ še niso oddali žita.
- c) Sta (teta in stric) _____ že prišla s polja?

(3 točke)

12. Spodaj zapisano poved postavi v zahtevana časa. Novi povedi napiši na črte.

Zaradi gostega prometa je imel kraj tudi mitnico.

Sedanji čas:

Prihodnji čas:

(2 točki)

N 1 6 1 1 0 9 3 1 1 1

11/20

1

13. Iz korena ZID tvori tri besede iste besedne družine. Besede napiši na črte.

(3 točke)

OBRNI LIST.

(Vir slike pri nalogi 14: https://www.google.si/search?q=pobarvanka&biw=1024&bih=625&source=lnms&tbo=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjn1Sb1JfKAhXMISwKHWh9CP0Q_AUIBigB#tbo=isch&q=drawings&imgrc=seAervpESpgekM%3A. Pridobljeno: 7. 1. 2016.)

1

14. V najmanj sedmih povedih opiši sliko. Opiši zunanjost, lego in namembnost stavbe. Opis naj bo smiselno povezan. Opis napiši na črte.

(4 točke)

N 1 6 1 1 0 9 3 1 1 3

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Kdo je Miro Gavran? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

2. Kdo sta glavna junaka zgodbe? Njuni imeni napiši na črti.

(1 točka)

3. Ali so spodnje trditve glede na besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI. Če trditev ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

Dečka sta bila brata.	DRŽI	NE DRŽI
Dečka sta želela spoznati starše med seboj.	DRŽI	NE DRŽI
Starši so se spoznali po oglasih.	DRŽI	NE DRŽI
Dečka sta bila ljubezenska posrednika.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

2

4. Kaj sta načrtovala dečka, da bi učitelj poklical starše na razgovor?
Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

5. Med naštetimi besedami izberi tisto, ki ustrezeno dopolnjuje spodaj zapisano poved. Izbrano besedo napiši na črto.

nesreča naključje veselje dogovor

Starše sta želela spoznati med seboj,

da bi bilo to videti kot _____.

(1 točka)

6. Preberi vprašanje in odgovor napiši na črto.

- a) Kje sta dečka želela uresničiti svojo idejo?

- b) Kdaj sta dečka želela uresničiti svojo idejo?

(2 točki)

N 1 6 1 1 0 9 3 1 1 5

7. Na črti napiši manjkajoča dogodka glede na besedilo.

1. dogodek: Dečka sta v odmoru priletela v 6. b razred.

2. dogodek: _____

3. dogodek: Slišala se je eksplozija.

4. dogodek: _____

5. dogodek: Vsa šola je bila na nogah.

(2 točki)

8. Za vsako osebo v besedilu je značilna določena lastnost.

K osebi (osebam) na črto pripiši številko najbolj ustrezen lastnosti.

OSEBE:

_____ deklice

_____ ravnatelj

_____ Jure

LASTNOSTI:

1 jezen

2 prijazen

3 pogumen

4 neroden

5 prestrašen

6 ljubosumen

(3 točke)

2

9. Peter je izjavil: »V hipu sva postala največja junaka na šoli.«

- a) Za koga na šoli sta dečka postala junaka? Odgovor napiši na črto.

- b) Za koga pa sta dečka postala razgrajača? Odgovor napiši na črto.

(2 točki)

2

10. V najmanj sedmih povedih na črte napiši srečen konec zgodbe, potem ko se je načrt dečkov, da se starša spoznata, uresničil.

(3 točke)

Skupno število točk: 50

Prazna stran

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.

Prazna stran

20/20

Prazna stran